203

KÜLTÜR BAKANLIĞI
HALK KÜLTÜRÜNÜ ARAŞTIRMA DAİRESİ YAYINLARI : 118
HALK EDEBİYATI DİZİSİ : 24

gülme zârıma

ÂŞIK DERYAMÎ

ANKARA - 1990

KÜLTÜR BAKANLIĞI
HALK KÜLTÜRÜNÜ ARAŞTIRMA DAİRESİ YAYINLARI : 118
HALK EDEBİYATI DİZİSİ : 24

gülme zârıma

ÂŞIK DERYAMÎ

Ankara 1990

ISBN : 975 . 17 . 0502 . 9

Kültür Bakanlığı'nın 12 Ocak 1990 tarih ve 351 - 89 sayılı onayı ile 1500 adet bastırılmıştır.

Feryal Matbaası, Ankara 1990

İÇİNDEKİLER

SAYFA

SUNUŞ 5

ŞİİRLER 7-60

A.7 HECELİLER

1. Olmaz mı 7
2. Ateş Olur 8
3. Yeter 9

A.8 HECELİLER

1. Ramazan Ayı 10
2. Şehitler 11
3. Bu Yolu Sormayın Bana 12
4. Şaşmadan Geçtik 13
5. Ağır Ağır Koşmadan Gel 14
6. Namaz Kıl 15
7. Nefret Eyledim 16
8. Yağma Hasan'ın Böreği 17
9. Meyvesi mi Var 18
10. Dediler 19

C. 11 HECELİLER

1. Hey Hoca 20
2. Beni Sormuşsun 21
3. Gülme Zârına 22
4. Benim Sözüm Haksız İse 23
5. Bağıramam Ya 24
6. Yemiştim Ya 25
7. Dinle 26
8. Haksızlık 27
9. Hoş Yeri Var mı 28
10. Demesi Gibi 29
11. Bazı Günler Güneşli Olur 30
12. Fakirlik 31
13. Hiç Şakası Yok 32
14. İsrafın Adını Kanaat Koyduk 33

15. Yarın Gel ... 34
16. Karası Güzel ... 35
17. Evlâdım ... 36
18. Tumanımı Yıkarım ... 37
19. Acırım ... 38
20. Ordayım ... 39
21. Dedim ... 40
22. Nice Dayı Dinledim ... 41
23. Değilim ... 42
24. Ekmeğe Saygı ... 43
25. Kanser Olursun ... 44
26. Sayısı Sayılmaz ... 45
27. Benzer ... 46
28. Yalandır ... 47
29. Rüşvet ... 48
30. Huzur ... 49
31. Yunus'a ... 50
32. Herşeyin Başı Merhamet ... 51
33. Fena mı Etmiş ... 52
34. İbaret ... 53
35. Ayar Et ... 54
36. Gözüm Ben Gidersem Sen Kal Dünyada ... 55
37. Seni Kucakta mı Doğurdu ... 56
38. Bülbül Olurdu ... 57
39. Vurdu ... 58
40. Olur mu ... 59
41. Bizi Kimse Yıkamaz ... 60

ŞİİR İNDEKSİ ... 61

SUNUŞ

Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Başkanlığı millî değerlerimizin önemli bir dalını meydana getiren halk şairlerimizin söylemiş ya da yazmış oldukları şiirleri kitaplar halinde yayımlayarak milletimizin istifadesine sunmak, bu şiirleri gelecek nesillere aktarmak, halk şiiri geleneğinin devamına yardımcı olmak amacıyla 1987 yılı içerisinde "Halk Şairleri Arası Eser Yarışması " düzenlemişti.

Yarışmada derece ve ödül alan altı eser 1988 ve 1989 yıllarında yayımlandı. Bunların dışında "Değerlendirme Kurulu"nun yayımlanmasında yarar gördüğü on eser daha vardı. Elinizdeki kitap bunlardan biridir.

Bu kitaptaki şiirler, hece sayılarına göre gruplandırılarak dizilmiştir. Şiirlerde halk şairlerimizin kullandıkları ağız özellikleri mümkün olduğunca korunmuş, kitabın sonuna bir de şiir indeksi eklenmiştir.

Eserlerin ülkemizin birlik ve kardeşlik duygularını geliştirmesini, araştırmacılara faydalı olmasını dileriz.

Halk Kültürünü Araştırma
Dairesi Başkanlığı

A. 7 HECELİLER

1

OLMAZ MI

Durup dururken sorun
Yaratmasam olmaz mı
Nasihat ediyorum
Diretmesem olmaz mı

Tedirgin etme bizi
Her an severim sizi
Geçen günlerimizi
Aratmasam olmaz mı

Çok değiştin bu ara
Ahlâkınız fukara
Çeşit çeşit iftira
Şar atmasan olmaz mı

İtiraf et suçunu
Gel temizle içini
Başkasına saçını
Taratmasan olmaz mı

Tövbe et gir camiye
Binme çürük gemiye
Zavallı Deryamî'ye
Kir atmasan olmaz mı

2

ATEŞ OLUR

Kimde aşk ve sevgi yok
İçi kara taş olur
Her kimde varsa çok
Kalbinde ateş olur

Aşk insanı gül yapar
Dalında bülbül yapar
Zehirini bal yapar
Meleklere eş olur

O çıkar yücelere
El tutar nicelere
Karanlık gecelere
Ay değil güneş olur

Aşkı hakiki olan
Sözünde olmaz yalan
Zikirle içi dolan
İki gözü yaş olur

Deryamî bu surette
Yol genişler sıratta
Dünyada ve ahrette
Ruhu rahat hoş olur

3

YETER

Dilinizi yormayın
Yüzünüz gülsün yeter
Ne haldeyim sormayın
Hatrına gelsin yeter

Boynuma sarılmasın
Yeter ki darılmasın
İçeri yorulmasın
Kapımı çalsın yeter

Konuşmasın tek kelam
Artmasın derd ü belam
İçimden verdim selâm
İçinden alsın yeter

İçten susanıyorum
Tabi ki yanıyorum
Gözden kıskanıyorum
Ruhumu bilsin yeter

Deryamî yan boşuna
Belki gider hoşuna
Mezarımın taşına
Terini silsin yeter

B. 8 HECELİLER

1

RAMAZAN AYI

Müminin iman gülleri
Açar ramazan ayında
Şahlanır aşk bülbülleri
Uçar ramazan ayında

Dinle Kuran'ın sesini
Siler içimin pasını
Sekiz cennet kapısını
Açar ramazan ayında

Orucu zannetme zahmet
Yeter ki sen ona sabret
Melekler üstüne rahmet
Saçar ramazan ayında

Ayırma Allah'ım dinden
Beni senden seni benden
Âşık kurtulur nefesinden
Geçer ramazan ayında

Kaldır at kötü huyunu
Çünkü o şeytan oyunu
Deryamî zikr suyunu
İçer ramazan ayında

2

ŞEHİTLER

Vatan ana kucağıdır
Her kucakta yatılmaz ki
Derdimizin ortağıdır
Buna karşı çatılmaz ki

Kanında Türk kanı olsa
Gözönüne bunu alsa
Mehmetçik yanına gelse
Ona kurşun atılmaz ki

Benim sözümü bilseydin
Tarihi öne alsaydın
Sen hakiki Türk olsaydın
Türk milleti satılmaz ki

Cennet gibi vatanımız
Düşman dolmuş her yanımız
Sarsılmaz bu imanımız
Yılanlarla uyunmaz ki

Üç askeri verdik şehit
Günahı yok Allah şahit
Bunları öldüren o it
Deryamî der kurtulmaz ki

3

BU YOLU SORMAYIN BANA

Ne zannettin bu köprüyü
İşte biz buradan geçtik
Dört mevsimde akan suyu
Hepsini sıradan geçtik

Kâh ağlattı kâh kuşattı
Çok şükür biraz yaşattı
Her gelen bize taş attı
Nice iftiradan çektik

Ağzıma sürdü balı
Bunun adı dünya malı
Bir zaman oldum hammalı
Öreden töreden geçtik

Dünyanın her teli ince
Altı üstü hep düşünce
Ömür bağı kuruyunca
Yeşilden karadan geçtik

Deryami der düştüm öne
Virajları döne döne
Bu yolu sormayın bana
Hiç bilmem nereden ge

4

ŞAŞMADAN GEÇTİK

Devler pınarın başında
Biz kuru çeşmeden geçtik
Onlar safha savaşında
Şiştiler şişmeden geçtik

O kişiler kaç yaşında
Akılları yok başında
Kötülerin ateşinde
Çok şükür pişmeden geçtik

Sevmedik dünya süsünü
Silemedik ki hırsını
Kanatin köprüsünü
Karşıdan düşmeden geçtik

Dünya kime oldu tapu
Giriş çıkış iki kapı
Nefis aynı sirke küpü
Ekşiyip taşmadan geçtik

Dere tepeyi çölleri
Adressiz nice illeri
Karma karışık yolları
Deryamî şaşmadan geçtik

5

AĞIR AĞIR KOŞMADAN GEL

Ömrüm sonbahara geldi
Yaprak yere düşmeden gel
Çoğu gitti azı kaldı
Mezarımı eşmeden gel

Bekliyorum ben sıramı
Belki silersin karamı
İçimdeki son yaramı
Ne olursun deşmeden gel

Bu yokuşun inişi yok
Her şey bitti son işi yok
Biliyorsun dönüşü yok
Ay bacayı açmadan gel

Önde parlayan ışıktır
Işık karmakarışıktır
Yollar fazla dolaşıktır
Çok dikkat et şaşmadan gel

Deryamı gel solacaksın
Boşuna yorulacaksın
Bizim yere geleceksin
Ağır ağır koşmadan gel

6

NAMAZ KIL

Ruhun rahat gönlün rahat
Olmak istersen namaz kıl
Her iki cihanda sıhhat
Bulmak istersen namaz kıl

Ruhun döner gonca güle
Beş vakiti kıla kıla
İçin dışın feyiz ile
Dolmak istersen namaz kıl

Çektirmez dünya yasını
Kırarsın nefsin tasını
İçinde küfün pasını
Silmek istersen namaz kıl

Yazılır sağ ve soluna
Garaz eder mi kuluna
Dostum doğruluk yoluna
Gelmek istersen namaz kıl

Deryamî gel bir sıraya
Almasın şeytan araya
Şifa merhemi yaraya
Çalmak istersen namaz kıl

7

NEFRET EYLEDİM

Diken canımı yakınca
Gülünden nefret eyledim
Arı gözüme sokunca
Balından nefret eyledim

Taşlar geldi vurdu bana
Her yanım belendi kana
Boğuldum toza dumana
Yolundan nefret eyledim

Gelip karşımda durunca
Birden bire kudurunca
Eliyle bana vurunca
Dilinden nefret eyledim

Dilim durdu diye diye
Durum gidiyor kötüye
Sazlar dönünce batıya
Telinden nefret eyledim

Deryamî kalmadı töre
Hep birden bozuldu öre
Şu kızları göre göre
Gelinden nefret eyledim

8

YAĞMA HASAN'IN BÖREĞİ

Nazarından çıkar gelir
Bedava bol yemek olsun
Dağı taşı yıkar gelir
Sağılacak inek olsun

İçi dışı dolu neşe
Ruhu alışmış beleşe
Karga gibi konar leşe
İster kedi köpek olsun

Deryamî der benim huyum
Leşçilerle yapmaz uyum
Bu kişiye isim koydum
Eşşekoğlu eşşek olsun

9

MEYVESİ Mİ VAR

Cimriyi bana methetme
Bir çeşmede tası mı var
Yanılıp evine gitme
Ekmeği sofrası mı var

Zenginlik sırtına yüktür
İşi hile ve çürüktür
Koyunda kuyruk büyüktür
Keçiye faydası mı var

Ruhu benziyor bakıra
Hayvan gibi gitsin kıra
Allah için bir fakıra
Şekeri helvası mı var

Karnı tok gözü aç gibi
Pis pis gezer muhtaç gibi
Kurumuş bir ağaç gibi
Dalında meyvesi mi var

Deryamî için dolmuştur
Bunlar sağ iken ölmüştür
Eşşeğe kardeş olmuştur
Bülbül gibi sesi mi var

10

DEDİLER

Göre göre kara taşa
Lâl ü cevherdir dediler
Kürek çektirdiler boşa
Eski eserdir dediler

Altı katran üstü boya
Hep içtiler doya doya
Lâğımdaki akan suya
Ab-ı kevserdir dediler

Kendi kaptı kendi yuttu
Arada bizi uyuttu
Elimi dilimi tuttu
Ye iç dolan hür dediler

Dinlediniz ne diyorum
Biraz rahat ediyorum
Ağır ağır gidiyorum
Neden bana vur dediler

Deryamî der bizim öre
Öyle değil idi töre
Gözlerimiz göre göre
Karanlığa dur dediler

C. 11 HECELİLER

1

HEY HOCA

Kayıbı bulmaya kız kaçırmaya
Kur'anda yok böyle ayet hey hoca
Ahlâk için Hak göndermiş dünyaya
Nerden çıktı bu rivayet hey hoca

Çiçeklerin sırlarını bilsene
Çaresiz dertlere derman olsana
Yeraltında hazineyi bulsana
Kerametin varsa şayet hey hoca

Deryamî der Hak Kur'ana sahiptir
Batıl itikatın sonu kayıptır
Bu mübarek dine karşı ayıptır
Kimden aldın selahiyet hey hoca

2

BENİ SORMUŞSUN

-Eşime-

Geçen gün niçin beni sormuşsun
Ay bacayı geldi geçti arama
Gençliğimi varlığımı almışsın
Bülbül yuvasından uçtu arama

Çiçekli dağları duman bürüdü
Hayat kuşu son yuvaya yürüdü
Muhabbet bağının gülü kurudu
Çimenleri kader biçti arama

Deryamî der iyi günü unuttun
İhtiyar çağımda bana umuttun
Otuzdört yıl evvel bir ceylan tuttun
Kafesini kırdı kaçtı arama

3

GÜLME ZÂRIMA

Sevdiğim yanımdan geçmek istersen
Gülme mezarıma gülme zârıma
Eğer ki derdimi açmak istersen
Gülme mezarıma gülme zârıma

Bu benim derdimi bilmek istersen
Benimle beraber ölmek istersen
Yâr beni hatıra almak istersen
Her cuma akşamı gel mezarıma

Deryamî çıkarmaz dertten başını
Kahpe felek bırakmıyor peşini
Yâr mendille silme gözün yaşını
Allah'ın seversen sil mezarıma

4

BENİM SÖZÜM HAKSIZ İSE

Benim sözüm haksız ise ağalar
Erinmeyin gidin sorun hocaya
Kurudu mu vücudunda kovalar
Karı bile yüz çevirir kocaya

Ne taşlar vurur bize şakadan
Önden değil gizli değdi arkadan
Evde huzursuzluk tuttu yakadan
Üçyüzaltmışbeş gün döndü geceye

Deryamî der dost yüzüme bakmadı
Düşman girdi evimizden çıkmadı
Kahpe felek ocağımı yakmadı
Nerden ateş sardı bizim bacaya

5

BAĞIRAMAM YA

Var ise var derim yok ise yoktur
Yokluktan varlığı doğuramam ya
Karnımız aç ise gözümüz toktur
Darıdan baklava yoğuramam ya

Sakın bu sözüme deme ne demek
Zengin olmak için sarfedin emek
İkiye çıkmadı bir dilim ekmek
Rızkıma darılıp bağıramam ya

Deryamî şüküre olmuştur âşık
Sabır ve kanaat en büyük ışık
Sofrada boş çanak üç tahta kaşık
Âlemi başıma çağıramam ya

6

YEMİŞTİM YA

Doktor dedi "Kalp damarın tıkanmış"
Geçen yıl Kurban'da et yemiştim ya
"Mideniz maşallah güzel beslenmiş"
İki sene önce süt içmiştim ya

Sayın doktor zahmet çekti ne kadar
"Öksür ve nefes al" hepsi bu kadar
"Şekeriniz çok yükselmiş şu kadar"
Pazarda bir avuç dut yemiştim ya

Deryamî'ye dedi "Neyin kuvvetli"
"Zekân noksan amma beyin kuvvetli"
"Vücudunda protein kuvvetli"
Kirazın içinde kurt yemiştim ya

7

DİNLE

Cahilin sözünü dinlemektense
Ahırdaki eşşek zırlasın dinle
Manâsız kelâmı anlamaktansa
Kedi mart ayında mırlasın dinle

Gideceğin yeri düşün gitmeden
Hemen karar verme sohbet etmeden
Cahilin yanında rahat yatmadan
Âlim uykusunda horlasın dinle

Şu Deryamî bir belaya düşmesin
Aklı olan bu kuyuyu eşmesin
Cahili dinleyip kafan şişmesin
Köpek kemik yerken hırlasın dinle

8

HAKSIZLIK

Müslümanım deme hiç de inanmam
Seni inandırmak zor iftiracı
Bu sözü demekten asla utanmam
Hakkı göremiyor kör iftiracı

Ne söylersen söyle böyle yüzsüze
Fayda vermez iradesi güçsüzse
Leke sürer namusluya suçsuza
Mazlumun başını yer iftiracı

Lâğım kuyusunda ne rahat etmiş
Şeytanın sözüne itaat etmiş
Bühtanı kendine zanaat etmiş
Sen de var mı namus ar iftiracı

İftira yalana mahkeme ne'tsin
Allah'ım bunları perişan etsin
Topluma yaramaz gebersin gitsin
İnsanlar içinde kir iftiracı

Deryamî der bunlar yabanî gibi
Hakkı inkâr eder kör cani gibi
Yüzüne bakılmaz zebani gibi
Silinmiş içinden nur iftiracı

9

HOŞ YERİ VAR MI

Açayım sinemin kapılarını
Bilmem ki gönlümün boş yeri var mı
İstersen vereyim tapularını
Senin beğendiğin hoş yeri var mı

Yaşım sona gelmiş ihtiyar oldum
Rüyalar içinde bahtiyar oldum
Gönlüm kocalmadı ilkbahar oldum
Aşk ile sevginin kış yeri var mı

Gönül Leylâ'sını görse isterdi
Ateşi içinde varsa isterdi
Tutuşmuş sahadan arsa isterdi
Orda dikilecek taş yeri var mı

Seven sevdiğine divane olur
Oturduğu saray virane olur
İçinde misafir bir tane olur
Ona ondan başka aş yeri var mı

Gelenler karşıya geçmek istiyor
Sofrasını orda açmak istiyor
Rahat rahat yiyip içmek istiyor
Deryamî soruyor keş yeri var mı

10

DEMESİ GİBİ

Uzaktan görünce göze batıyor
Kötü analığın yaması gibi
Gelin kaynanaya dil uzatıyor
Ne zaman ölecek demesi gibi

Dırdır dinlemeden deliye döndüm
Sabır ede ede veliye döndüm
Eridim tükendim çalıya döndüm
Kaynana gelini yemesi gibi

Dünya beni kendisinden küstürdü
Ağzımı açmadan hemen susturdu
Af buyurun ne yediysem kusturdu
Çocuk yuvasının maması gibi

Ağzımda boş emzik beni kandırdı
Midem bana kızdı hem utandırdı
Soğuk vurdu her yanımı dondurdu
Az maaşlı evin sobası gibi

Deryamî bu sözün neyin nesi yok
Yazar amma duyurmaya sesi yok
Yağı ve kıyması şehriyesi yok
Fakir sofrasının çorbası gibi

11

BAZI GÜNLER GÜNEŞLİ OLUR

İçerde ocağı sıcak zannetme
Kapı kitli ise bacasına bak
Tartısız mısrayı boşuna tartma
Kalıbını öğren hecesine bak

Giyinmiş kuşanmış ne süslü amma
Sakin tabiatlı çok uslu amma
Hanım terbiyeli namuslu amma
Meyhanede yatan kocasına bak

Deryamî sözlerin ateşli olur
Kimisinin şansı düşeşli olur
Bazı günler vardır güneşli olur
Bir de akşamına gecesine bak

12

FAKİRLİK

Hangi taşı kaldırırsan sen kaldır
Uzanmış altında yatar fakirlik
Çıkmayan bir sokak daracık yoldur
Ölümden de daha beter fakirlik

İnsanın sırtına bindi mi inmez
Ateşten gömlektir yandı mı sönmez
Evlat söz dinlemez karı beğenmez
Evi birbirine katar fakirlik

Hiç kimse koklamaz lavanta olsan
Mertlik de parasız lokanta olsan
Aklı derya ruhu pırlanta olsan
Nal diye pazarda satar fakirlik

İsterse gül olsun isterse sümbül
İster katır olsun isterse düldül
İster turna olsun isterse bülbül
Her yerde ağzını tutar fakirlik

Deryamî der yırtma benim hırkamı
Kışın ortasında aldın çuhamı
Altmış yıldır ne tutmuşsun yakamı
Bırak beni artık yeter fakirlik

13

HİÇ ŞAKASI YOK

Ecelin rüzgârı estiği zaman
Alıp götürüyor hiç şakası yok
Ordaki saltanat din ile iman
Burdaki sarayın alâkası yok

Soruyorlar şu ölümün nesi var
Çok sadaka vermiş cariyesi var
Bir dolmuş gidiyor tek yolcusu var
Kaydını silmişler plâkası yok

Ağlıyorlar arkasından bir anlık
Bence bu da hatır için insanlık
Beyaz bezden giydirmişler bayramlık
İpliksiz ütüsüz fiyakası yok

Aslan olsa gazel gibi düşüyor
Buzda yatsa zannetme ki üşüyor
Ne seni dinliyor ne konuşuyor
Sanki suç yapmamış sabıkası yok

Deryamî der hayat burda bitiyor
Bir ot gibi insan bitip gidiyor
Ne gelen ne giden yalnız yatıyor
Evladı torunu akrabası yok

14

İSRAFIN ADINI KANAAT KOYDUK

Bizim eve buzdolabı yakıştı
Alt gözüne saman ile ot koyduk
Ev sahibi çık deyince karıştı
Dert az idi dert üstüne dert koyduk

Taksit ödenmedi senet tekledi
Yüzde elli faizini yükledi
Boş cereyan yaktı bir yıl bekledi
Kurban Bayramı'ndan biraz et koyduk

Deryamî der süs veriyor odaya
Dolmuşa para yok giderim yaya
Hep birden göz diktik süse modaya
İsrafın adını kanaat koyduk

15

YARIN GEL

Müezzin bey babam öldü selâ ver
Sesim düştü sabır et de yarın gel
Dedim hocam bu cenaze kokuyor
Göğsüne buz çarşaf ört de yarın gel

Kıriz tuttu getirdiler sediye
Tansiyonum düştü altı yediye
Doktor sordu hasta oldun niye
Kalbini tut evde yat da yarın gel

Deryamî her sözüm batıcı diken
Dakika saat olmuş değildi erken
Tam çocuk dünyaya geliyor iken
Ebe kızdı bugün git de yarın gel

16

KARASI GÜZEL

Huyu çirkin yüzü güzel olanın
Soruyorum size neresi güzel
Foyası tez çıkar aslı yalanın
Ben nasıl derim ki orası güzel

Nefes olmayınca borozan ötmez
Garibanın işi ileri gitmez
Kedi teşrif etmez it bile yatmaz
Ancak bizim evin kirası güzel

Benim aklım bu dünyaya ermiyor
Kör görüyor gözü açık görmüyor
Kendi zengin amma hayır vermiyor
Böyle ağaların parası güzel

Faydası ne olur kötü bacının
Çaresi olur mu böyle acının
Kötü yalancının iftiracının
Beyazı bulunmaz karası güzel

Deryamî der biraz durun taşının
Bu adamın durumunu düşünün
Sözünü bilmeyen namert kişinin
Dili ile vurduğu yarası güzel

17

EVLÂDIM

Bıyığını kestir saçını uzat
Sakal size moda oldu evlâdım
Batının müziği en güzel hayat
Türkü şarkı geri kaldı evlâdım

Hafîf müzik dinlemedin duyunca
Pop müziğin namesini duyunca
Kıvıranı söyleyeni sayınca
Adlarından puan aldı evlâdım

İmtihanda çocuğumu yormuşlar
Kültürünün üzerinde durmuşlar
Fatih Sultan kimdir diye sormuşlar
Bilmiyormuş kopya çaldı evlâdım

Gereksiz sualden çocuğum yandı
Hayatını diskotekte kazandı
Rüyasında bile Maykıl'ın bandı
İlhamını ondan aldı evlâdım

Hey Deryamî gaflet bizi yatırmış
Hayâlden hayâle almış götürmüş
Sanat yerine modayı getirmiş
Babanız Paris'ten geldi evlâdım

18

TUMANINI YIKARIM

Al çamaşır makinesi hey kocam
Kırk yamalı mintanını yıkarım
Otomatik olsun büyük boy kocam
Bizim evin dört yanını yıkarım

Modalara karşı hevesim çoktur
Karnımız aç amma gözümüz toktur
Döşeğimiz eski çarşafı yoktur
Göbeği yok yorganını yıkarım

Senin atletin var benim jiponum
Makine almazsan ne olur sonum
Yıkamaya atsam yırtılır donum
Evin tahta tavanını yıkarım

Koy desinler taksit almış vermemiş
Demesinler medeniyet görmemiş
Bizim eve hiç çamaşır girmemiş
Paçası yok tumanını yıkarım

Deryamî borazan çalma da görem
Akşama evine gelme de görem
Kan der makine alma da görem
Ben adamın imanını yıkarım

19

ACIRIM

Bana yaramayan yaramazlara
Ben kendimi yaktığıma acırım
Çok değer verirdim o kurnazlara
Yüzlerine baktığıma acırım

Akıllılar delileri seçtiler
Düşünmeden köprüleri geçtiler
Bilmiyorum bizi nasıl içtiler
Pınar olup aktığıma acırım

İsmini yazarken adını bozdum
Teline vurmadan udunu bozdum
Hayatın ne güzel tadını bozdum
Bala limon sıktığıma acırım

Küçük balık büyüğünü yutmazdı
Yutsa bile boğazından gitmezdi
Ateş tarlasında ekin bitmezdi
Ben aklımı taktığıma acırım

Hey Âşık Deryamî neyine kandın
Boşuna inandın boşuna yandın
Ömür boyu koca dağa tırmandın
Tepesine çıktığıma acırım

20

ORDAYIM

Sevdiğim yolumu gözetliyormuş
Kurtla koyun bir otlasın ordayım
Beni gelsin diye söz ediyormuş
Koca horoz yumurtlasın ordayım

Geçen günler hatırınıza geldi ya
Seni benden beni senden aldı ya
Bizim Hoca göle maya çaldı ya
Bugün yarın yoğurtlasın ordayım

Deryamî ne aldın bugün pazardan
Fasulye hasta olmuş nazardan
Kazık deden fakir nenem mezardan
İkisi de bir hortlasın ordayım

21

DEDİM

Siyah saçlarını beyaz yaptırmış
İhtiyar mı oldun a bacım dedim
Kaşlarına mavi boya serpiştirmiş
O güzel yüzüne muhtacım dedim

Bir kemer bağlamış üç karış eni
Altı siyah üstü bayaz gör beni
Bele kadar yırtık eteğin yanı
Biraz az değil mi yırtmacın dedim

Deryamî terbiye edep âşığı
Ahlâkın içinde buldum ışığı
Tırnağın ne güzel çorba kaşığı
Bu çeşit modadan ihracım dedim

22

NİCE DAYI DİNLEDİM

Geçim zurnasını yokluk sesini
Hayatımda başka neyi dinledim
Hergün felek bana döker hırsını
Ömür boyu kabadayı dinledim

Ayırt edemiyor pekmezi balı
Gözünü bürümüş dünyanın malı
Şansı yaver gitmiş rıhtım anbarı
İşte böyle çok enayi dinledim

Deryamî gözünden birşey kaçmıyor
Kendi pınarından kendi içmiyor
Evde karısına sözü geçmiyor
Benim gibi nice dayı dinledim

23

DEĞİLİM

Soğan ekmek çorba ile büyüdüm
Sosyete yavrusu bebek değilim
Eski hasır üzerinde uyudum
Döşekte büyümüş göbek değilim

Her cahilin çanağına sarılmam
Çürük fikir denizinde boğulmam
Vursalar da sıksalar da dağılmam
Aslım toprak ben kelebek değilim

Deryamî'nin tabiatı karınca
Ot bile yer yuvasına girince
Ağanın elinde ciğer görünce
Kuyruğu sallayan köpek değilim

24

EKMEĞE SAYGI

Ekmeğime saygı Kuran'a hürmet
Göstermeyen müslümanım demesin
Şahsından gayrıya vermezse kıymet
İtikatım var imanım demesin

Bir ben değil çok kişiler seyretti
Üç torba ekmeği çöplüğe attı
Milli servetine ihanet etti
Damarımda temiz kanım demesin

Gece yarısında tarla yolunda
Tırpan omuzunda orak belinde
Çocuk kucağında testi belinde
Çalışana yandı canım demesin

Masasında çeşit çeşit yemeği
Bilmiyor ki nasırlı el emeği
Yemeği bol tabi artar ekmeği
Hem zenginim hem insanım demesin

Gel Deryamî sen bunları utandır
Afrika'da aç ölen de insandır
Bu nasıl merhamet nasıl vicdandır
Böyle gider bu devranım demesin

25

KANSER OLURSUN

Fakire dokunan gıdalar şunlar
Sebze otlu yeme kanser olursun
Yoksula hastalık yapıyor bunlar
Sakın tatlı yeme kanser olursun

Sucuk pastırmaya sakın el sürme
Kavurma gördün mü yanında durma
Tereyağa bala dilini sürme
Tatlı sütlü yeme kanser olursun

Nohut fasulye koca mercimek
Eskiden yapardık bunlardan yemek
Beyaz peynir varmış bir de ekşimek
Çok kuvvetli yeme kanser olursun

Fakir bu pehrizi yapar her zaman
Kuvvetli gıdaya yaklaşma aman
Sana dokunmuyor ot ile saman
Çok lezzetli yeme kanser olursun

Deryamî zeytin yok başla soğana
Her derde devadır kara lahana
Ispanak babadır pırasa ana
Sakın etli yeme kanser olursun

26

SAYISI SAYILMAZ

Ceviz kadar bir beyinin içinde
Milyarların üzerinde bandı var
Ömür boyu yaptığını hatırla
O beyinin kubbesinde kendi var

Geç kendi karşına kendini seyret
Gözün gördü ise edersin hayret
Kalbine bakarsan yumruk kadar et
Sayısı sayılmaz nice bendi var

Deryamî kendini kendine sormuş
İleri gitmemiş orada durmuş
Bu kadar aleti deriye sarmış
Ne dikişi belli ne kemendi var

27

BENZER

Evinde huzuru olmayan kişi
Cenaze yanında yatmışa benzer
Kafası karışır düşünmez işi
Deryada gemisi batmışa benzer

Sofranın başına geldiği zaman
İçi efkar ile dolduğu zaman
Lokmayı ağzına aldığı zaman
Yılan kılçığını yutmuşa benzer

Deryamî derdini yazıyor dersin
Bizi eleklerden süzüyor dersin
Görünce ayakta geziyor dersin
Hayatı elinden gitmişe benzer

28

YALANDIR

Allah derse inan başka inanma
Yalancının sermayesi yalandır
Selâmını al da ismini anma
Çünkü onun her nefesi yalandır

Ahbabın da olsa eve götürme
Bal yiyorsa parmağını batırma
Sakın sakın ışığında oturma
Elindeki meşalesi yalandır

Deryamî der anlıyorsan aldırma
İnsanı öldürür zehirli mama
Ne söylersen de girmez kafama
Her sözünün sülâlesi yalandır

29

RÜŞVET

Rüşveti kökünden kaldıram dersen
Ağrı'nın başında oturmaktan zor
Bu pis tabiatı sildirem dersen
Everest'i aya götürmekten zor

Rüzgârlı bir ateş öyle sarmış ki
Alışkanlık böylesine varmış ki
Alana verene lezzet vermiş ki
Lav içinde mahsul bitirmekten zor

Kadın olsa kocasından alıyor
Evlât olsa babasından alıyor
Torun dahi ninesinden alıyor
Deryamî yılanı uyutmaktan zor

30

HUZUR

Dünyada vatanda illah da evde
İnsanı bağlayan evde huzurdur
Yaylada çayırda tarlada köyde
Her şeyi sağlayan evde huzurdur

Huzurlu yuvanın bacası tüter
Muhabbet bağında bülbüller öter
En sevdiğin ölse acısı biter
Her gece ağlayan evde huzurdur

Deryamî su idi amma akmazdı
Her dakka bin defa canım çıkmazdı
Dışardaki ateş beni yakmazdı
Sinemi dağlayan evde huzurdur

31

YUNUS'A

Ayırmamış birbirinden birini
Kâinatın saçlarını taramış
Koca Yunus bilir onun sırrını
Kendisini kendisinde aramış

Aşkın en bulanık çayına girmiş
Hiç de çekinmemiş boyuna girmiş
Pamuğu atarken yayına girmiş
Ondan sonra yorganını sıramış

Bahçıvanı görmüş bağı gizletmiş
Orda olan varı yoğu gizletmiş
Mağaraya vurmuş ağı gizletmiş
Saniyede kapısını ör demiş

Deryamî şaşa gel böyle demekten
Neler yapmış dut yaprağı yemekten
Rengi beyaz koza örmüş ipekten
İçinde gizlenmiş ayak diremiş

32

HERŞEYİN BAŞI MERHAMET

Vardan saltanattan daha kıymetli
İnsanda terbiye nezaket demiş
Öyle bir şey var mı bunlardan tatlı
Her yerde her zaman devam et demiş

İçin acıyorsa bir cana kıyma
Azapla öldürüp kendi bilecek
Gücüm yeter diye zayıfı soyma
Herşeyin başında merhamet demiş

İnsan önce kendisinini bilecek
Ne bilsin başına neler gelecek
Bugün verdiğini yarın alacak
Bu can dahi sana emanet demiş

Elinden geldikçe hiç gönül kırma
Zararlı işlere kafanı yorma
Zevk için baltayı ağaca vurma
Kasıtlı her işe ihanet demiş

Deryamî kaderim vur demedi ki
Yıllarca hapise gir demedi ki
Git şunun başını kır demedi ki
Sabırdan ne anlar cehalet demiş

33

FENA MI ETMİŞ

Baba oğul bir masada içerken
Babasına vurmuş fena mı etmiş
Münakaşa kapısını açarken
Kafasını kırmış fena mı etmiş

Sarhoş oğul babasına çok vurmuş
Terbiyeli baba durmuş da durmuş
Gözünü şişirmiş başına vurmuş
Altı yerden yarmış fena mı etmiş

Hanım bir odada yatmış yayılmış
Kız Maykılı çala çala bayılmış
Sabah olmuş dördü birden ayılmış
Deryamî'den sormuş fena mı etmiş

34

İBARET

Her sarıya altın diye sanıldım
İnceledim kaplamadan ibaret
Âlim dedim arkasından yoruldum
Varı yoğu diplomadan ibaret

Şansı yaver gitmiş uzanmış kolu
İnsanı kandırır yordamı yolu
Zannettim sırtında dağarcık dolu
Ordan burdan toplamadan ibaret

Nerde ne bulursa onu kapıyor
İpliğini az çektin mi kopuyor
Seyrettim sahnede oyun yapıyor
Deryamî der hoplamadan ibaret

35

AYAR ET

Ne kıtlık görülsün ne de yoksulluk
Gelirini giderine ayar et
Çok şükür vatının her yanı bolluk
Ateşini dönerine ayar et

Modaya özenip savurup yatma
Çizmeyi giymesin evdeki Fatma
Yorgan kısa ise gerilip yatma
Ortasını kenarına ayar et

Gönlünü her şeye hayran eyleme
Bulduğunu yiyip bayram eyleme
Biraz sabırlı ol isyan eyleme
Ahlâkını şükürüne ayar et

Gözüne sahip ol vurmasın karık
Geçim sofrasının ortası yarık
Anasız kürk giymiş babasız çarık
Valideni pederine ayar et

Deryamî dünyanın işi bir değil
Yemeği bir değil aşı bir değil
Beş parmağım vardır beşi bir değil
Sabırını kaderine ayar et

36

GÖZÜM BEN GİDERSEM SEN KAL DÜNYADA

Gözüm ben gidersem sen kal dünyada
Gelecekte gelen halleri seyret
Bir eli deryada bir el fezada
Yeni icatları kulları seyret

Batıdan doğuya elim yetecek
Her köşede fabrikalar tütecek
Uçak yapıp dışarıya satacak
İnce sanatkâr elleri seyret

Deryamî ileriye baktığı zaman
İstiklâl mumunu yaktığı zaman
Pilotların aya çıktığı zaman
Mezarımda açan gülleri seyret

37

SENİ KUCAKTA MI DOĞURDU

Baban ayakları nasır olmuştu
Anan seni uçakta mı doğurdu
Yayan geze geze rengi solmuştu
Yüksekte mi alçakta mı doğurdu

Dünyaya gelince sana tuz yaptı
Anan tumanını yırtıp bez yaptı
Tipi esti her tarafın buz yaptı
Sanki seni sıcakta mı doğurdu

Deryamî kendini ne sanıyorsun
Yıldızlara kadar uzanıyorsun
Yere oturmaya utanıyorsun
Yani seni kucakta mı doğurdu

38

BÜLBÜL OLURDU

Yumurtadan sese fayda olsaydı
Tavuğun gerisi bülbül olurdu
Anasından doğan bunu bilseydi
Dünyanın yarısı bülbül olurdu

Kendi sere serpe söz ulu orta
Mahallede kantar yoğurdu tarta
Kahvaltıda yerdi kırkbeş yumurta
Memiş'in karısı bülbül olurdu

Deryamî Allah'tan akıl dilerim
Hayatımda efsaneye gülerim
Yumurtayı seven sosyetelerin
Ölüsü dirisi bülbül olurdu

39

VURDU

Selâm verdim nasılsınız deyince
Karşılık vermeden o bana vurdu
Maşallah ruhunuz ne kadar ince
Ahmet'in yerine Şaban'a vurdu

Bana diyorsunuz vakit çok erken
Dikene takıldım yolda giderken
Acemi nalbantlar eşşek çakarken
Tırnağı görmedi tabana vurdu

Ey Deryamî boşa saçın ağardı
Bir zaman tilkiler çakal sağardı
Bilirsin ya gökten bir şey yağardı
Ananı unuttu babana vurdu

40

OLUR MU

Aslı temiz şahsı temiz bir insan
Sözü dişi özü erkek olur mu
Muhabbeti güzel sohbeti lisan
Aklı bozuk ağzı zevzek olur mu

Foyası tez çıkar aslı yalanın
Gıybetini yapar falan filanın
Dışı sofu içi riya olanın
İsmi huri huyu melek olur mu

Deryamî beyaza sakın mat deme
Kara yılan kucağımda yat deme
Uyanık keçiye hemen at deme
Onun kuyruğundan elek olur mu

41

BİZİ KİMSE YIKAMAZ

Türk'üm Müslüman'ım güçlü imanım
Bu millete kimse hain bakamaz
Bayrağımda kanım güzel vatanım
Pis kaynaklar bizim göle akamaz

Bulgar devletine büyük ayıptır
Azınlığı zor kullanan kayıptır
Türkiye Türkler'e her an sahiptir
Ali'nin ismini İvan takamaz

Bir zaman Yunan da bize dokundu
Kıbrıs'ta katiline ferman okundu
Kendi ecelini kendine sundu
Aslan meydanında tilki çıkamaz

Şimdi sıra geldi Bulgaristan'a
Boğulmak istiyor toza dumana
Dokunma içimde ehl-i imâna
Ocağın sönerse kimse yakamaz

Türk zaten güneştir gün değiştiremez
İsmi dili Türk yön değiştiremez
Aslı Müslüman'dır din değiştiremez
Deryamî der bizi kimse yıkamaz

ŞİİR İNDEKSİ

Bu indeks düzenlenirken 7,8,11 heceli şiirler ayrı ayrı kümelenmiş ve ilk dörtlüğün son iki mısraının son kelimesinin son harfinden itibaren alfabetik olarak düzenlenmiştir. İndekste yer alan baştaki numara şiirlerin indeks sıra numaralarını, sondaki ise şiirin bulunduğu sayfa numarasını göstermektedir.

A. 7 HECELİLER

1. Nasihat ediyorum
Diretmesem olmaz mı 7

2. Her kimde varsa çok
Kalbinde ateş olur 8

3. Ne haldeyim sormayın
Hatırına gelsin yerin 9

B. 8 HECELİLER

1. Şahlanır aşk bülbülleri
Uçar ramazan ayında 10

2. Derdimizin ortağıdır
Buna karşı çatılmaz ki 11

3. Dört mevsimde akan suyu
Hepsini sıradan geçtik 12

4. Onlar safha savaşında
Şiştiler şişmeden geçtik 13

5. Çoğu gitti azı kaldı
Mezarını eşmeden gel 14

6. Her iki cihanda sıhhat
Bulmak istersen namaz kıl 15

7. Arı gözüme sokunca
Balından nefret eyledim 16

8. Dağı taşı yıkar gelir
Sağılacak inek olsun 17

9. Yanılıp evine gitme
Ekmeği sofrası mı var 18

10. Kürek çektirdiler boşa
Eski eserdir dediler 19

C. 11 HECELİLER

1. Ahlâk için Hak göndermiş dünyaya
Nerden çıktı bu rivayet hey hoca..... 20

2. Gençliğimi varlığımı almışsın
Bülbül yuvasından uçtu arama..... 21

3. Eğer ki derdimi açmak istersen
Gülme mezarıma gülme zârıma..... 22

4. Kurudu mu vücudunda kovalar
Kan bile yüz çevirir kocaya 23

5. Karnımız aç ise gözümüz toktur
Dandan baklava yoğuramaz ya..... 24

6. Mideniz maşallah güzel beslenmiş
İki sene önce süt içmiştim ya..... 25

7. Manâsız kelâmı anlamaktansa
Kedi mart ayında mırlasın dinle..... 26

8. Bu sözü demekten asla utanmam
Hakkı göremiyor kör iftiracı..... 27

9. İstersen vereyim tapularını
Senin beğendiğin hoş yeri var mı..... 28

10. Gelin kaynanaya dil uzatıyor
Ne zaman ölecek demesi gibi..... 29

11. Tartısız mısrayı boşuna tartma
Kalıbını öğren hecesine bak..... 30

12. Çıkmayan bir sokak daracık yoldur
Ölümden de daha beter fakirlik..... 31

13. Ordaki saltanat din ile iman
Burdaki sarayın alâkası yok..... 32

14. Ev sahibi çık deyince karıştı
Dert az idi dert üstüne dert koyduk..... 33

15. Dedim hocam bu cenaze kokuyor
Göğsüne buz çarşaf ört de yarın gel..... 34

16. Foyası tez çıkar aslı yalanın
Ben nasıl derim ki orası güzel 35

17. Batının müziği en güzel hayat
Türkü şarkı geri kaldı evladım 36

18. Otomatik olsun büyük boy kocam
Bizim evin dört yanını yıkarım 37

19. Çok değer verirdim o kurnazlara
Yüzlerine baktığıma acırım 38

20. Beni gelsin diye söz ediyormuş
Koca horoz yumurtlasın ordayım 39

21. Kaşlarına mavi boya serpiştirmiş
O güzel yüzüne muhtacım dedim 40

22. Hergün felek bana döker hırsını
Ömür boyu kabadayı dinledim 41

23. Eski hasır üzerinde uyudum
Döşekte büyümüş göbek değilim 42

24. Şahsından gayrıya vermezse kıymet
İtikatım var imanım demesin 43

25. Yoksulum hastalık yapıyor bunlar
Sakın tatlı yeme kanser olursun 44

26. Ömür boyu yaptığını hatırla
O beyinin kubbesinde kendi var 45

27. Kafası karışır düşünmez işi
Deryada gemisi batmışa benzer 46

28. Selâmını al da ismini anma
Çünkü onun her nefesi yalandır 47

29. Bu pis tabiatı sildirem dersen
Everest'i aya götürmekten zor 48

30. Yaylada çayırda tarlada köyde
Herşeyi sağlayan evde huzurdur 49

31. Koca Yunus bilir onun sırrını
Kendisini kendisinde aramış 50

32. Öyle bir şey var mı bunlardan tatlı
Her yerde her zaman devam et demiş 51

33. Münakaşa kapısını açarken
Kafasını kırmış fena mı etmiş.....52

34. Âlim dedim arkasından yoruldum
Varı yoğu diplomadan ibaret..... 53

35. Çok şükür vatanın her yanı bolluk
Ateşini dönerine ayar et..... 54

36. Bir eli deryada bir eli fezada
Yeni icatları kulları seyret.....55

37. Yayan geze geze rengi solmuştu
Yüksekte mi alçakta mı doğurdu.....56

38. Anasından doğan bunu bilseydi
Dünyanın yarısı bülbül olurdu..... 57

39. Maşallah ruhunuz ne kadar ince
Ahmet'in yerine Şaban'a vurdu..... 58

40. Muhabbeti güzel sohbeti lisan
Aklı bozuk ağzı zevzek olur mu.....59

41. Bayrağımda kanım güzel vatanım
Pis kaynaklar bizim göle akamaz..... 60

№ 0267

90.06.Y.0001-118

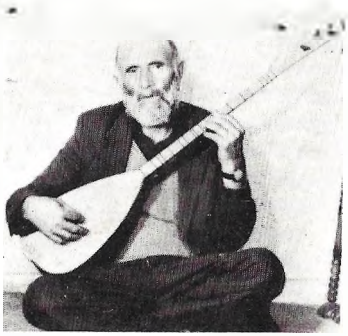

AŞIK DERYAMÎ
(DURSUN ALİ ERDOĞAN)

Asıl adı Dursun Ali ERDOĞAN'dır. 1926 yılında Artvin ilinin Şavşat ilçesine bağlı Armutlu Mahallesi'nde doğmuştur. Hayatının büyük bir kısmını rençberlik yaparak sürdürmüştür. Altı çocuğu vardır.

1946 yılından itibaren saz çalmaya başlayan âşık, hiciv şairi olarak ün yapmış, yurdun çeşitli yörelerinde yapılan yarışmalarda irticalî şiir söyleme ve atışma dalında ödüller almıştır. 17 Kasım 1987 yılında vefat etmiştir.

Hakkında, **Âşık Deryamî, Hayatı ve Eserleri** adlı bir eser Halil AÇIKGÖZ tarafından hazırlanmış, 1987 yılında Adapazarı Belediyesi yayınları arasında çıkmıştır.

ISBN : 975 - 17 - 0502 - 9

Fiyatı : 1750 TL.